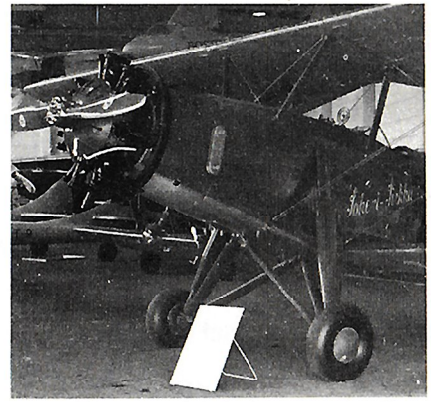

Nykyvaiheita

Lehtemme ottaa jatkuvasti kiittollisuudella vastaan uutisia Nykyvaiheita-osastoonsa. Ne pyydetään ystävällisesti lähettämään osoitteella: Matti Krank, Laurinlahdentie 12 E, 02320 Espoo, puh. 90-801 7830 (iltaisin)

Tuisku TU-178 entisöitynä Suomen Ilmailumuseossa. Rungon sivuilla oleva teksti »Sokeri Sirkku» tarkoittaa sitä, että Suomen Sokeri lahjoitti 30. 5. 1937 ilmavoimille Tuisku-lentokoneen. Lahjoituskoneen n:o oli 165, mutta sen koneen tuhouduttua nimi annettiin TU-178:lle. Tätä aikaisemmin (15. 4. 1936) olivat ylioppilaat jo lahjoittaneet keräysvaroin hankitun Tuisku TU-163:n. Sen nimenä oli »Pilven Veikko».

Ilmailumuseot täydentävät toisiaan ja tiedottavat hyvin

Museolentokoneet ovat olleet esillä tämän lehden palstoilla suhteellisen usein. Tämä johtuu mm. siitä, että maassamme ollaan harvinaisen kiinnostuneita ilmailun historiasta, mistä esimerkkeinä ovat vireästi toimivat ja kasvavat ilmailumuseot. Toinen syy on, että ilmailumuseot tiedottavat toiminnastaan varsin ahkerasti ja näkyvät lehtien palstoilla, kun taas monesta muusta tekniikan alan museosta kuulee joskus sattumoisin.

Vireää toimintaa edustavat Suomen ilmailumuseo Vantaalla, Keski-Suomen ilmailumuseo ja Hallinportti Kuorevedellä. Lisäksi alan aineistoa on muissakin kokoelmissa, ainakin Tampereen teknillisessä museossa ja varastotyyppisessä tilassa Vesivehmaalla.

Erityisen kiitettävää on Keski-Suomen ilmailumuseon tiedotustoiminta. Kaikista tapahtumista, hankinnoista ja laajennuksista annetaan tietoja. Tikkamannilaan noin kilometrin päähän nelostieltä siirtynyt museo myös houkuttelee käymään. Uudessa paikassa on ollut jo 33 000 kävijää ja vuonna 1990 odotetaan 50 000:tä.

Suomen ilmailumuseolla on laajentamistarpeita. Museo on anonut määrärahoja uutta kirjasto- ja arkistosiipeä varten, joka valmistunee vuonna 1992. Uuteen siipeen on tarkoitus sijoittaa 12 000 kirjaa ja 35 000 aikakauslehteä sekä ilmailututkijoiden työtilat.

Tiedotustoiminnan ei tarvitse maksaa kuin paperin ja muutaman postimerkin verran. Päivälehdet, radion tai TV:n toimittaja tulee paikalle ja tekee jutun, jos juttuaihe on riittävä hyvä, ja esim. Tekniikan Waiheita -lehdelle voi lähettää kustannuksitta uutisia ja juttuja julkaistavaksi. Tapahtumakalenterinhan aina voi lähettää vuosittain sekä tiedot erityisnäyttelyistä, luentotilaisuuksista, hankinnoista ym. Tätä mahdollisuutta käyttävät toistaiseksi vain harvat tekniikan alan museot hyväkseen. Ilmeistä on, että monet museonjohtajat ja -hoitajat vain

johtavat ja hoitavat museoitaan, siinä kaikki.

Turhaa kilpailua tulee ilmailumuseoidenkin alueella luonnollisesti välttää. Kahdelle suurimmalle ilmailumuseolle museovirasto toivoo työnjakoa siten, että Vantaalla olisi koko ilmailun aihepiiri, ja Tikkakoski keskittyisi lähinnä sotilasilmailuun.

Myös Hallinportin ilmailumuseolla Kuorevedellä on laajenemissuunnitelmia. Nyt esineet ovat hajallaan kolmessa paikassa. Kirjallisuus ja arkisto ovat omakotitalossa, lentotekniikan kalusto parakissa ja lentokoneet kaarihallissa. Lentotekniikan kiltta kerää varoja uutta näyttelytilaa varten. Uusi halli saataneen vuosikymmenen puolenvälin tienoilla valmiiksi.

Vehoniemen museot ja tiemuseo saman katon alle

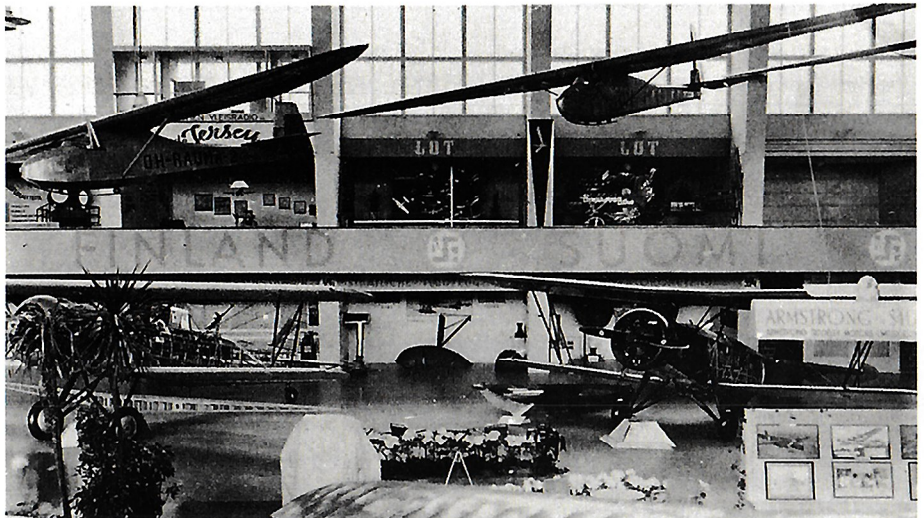
Liikenneministeriön työryhmä esittää Vehoniemen automuseosäätiön, automuseon ja erikois- sekä sotilasajoneuvomuseoiden sekä valtakunnallisen tiemuseon yhdistämistä. Valtakunnallisessa tiemuseossa kävijä saisi hyvän yleiskuvan ajoneuvojen, tiestön ja sen rakennuskoneiden kehityksestä. Vehoniemen automuseo sijaitsee nyt

Vehoniemen harjulla ja sotilasajoneuvomuseo Suoramalla.

Uuden museokokonaisuuden paikaksi on kaavailtu Längelmäveden rantaa lähellä Kisarannan huvi- ja leirintäkeskusta. Satama sisältyy myös suunnitelmiin ja mahdollistaisi vesiliikenteen museon laituriin. Hanke pyritään saamaan liikkeelle mahdollisimman pian eli kahden vuoden sisällä.

Miten käy asemarakennusten?

Kuten tunnettua on VR:stä tullut liikelaitos, jolloin autoituvien asemarakennusten suojeleminen ei »taloudellisesti kannattamattomana» enää ehkä kiinnostakaan liikelaitosta. Jotkut asemarakennukset ja eräät asemamiljööt kokonaisuudessaan olisi kuitenkin saatava suojelukohteiksi. Ympäristö on jo ollut kiistoja suojelukoh-

Suomessa pidettiin huomattavat ilmailunäyttelyt Helsingissä vuosina 1929 ja 1938. Kuva on Messuhallissa 14.—23. 5. 1938 pidetystä näyttelystä. Esillä oli parikymmentä lentokonetta eri maista. Kuva: Keski-Suomen Ilmailumuseo/M. Kilpi.

Johanneksenkirjon kentältä Messukeskukseen

Suomen Messujen seitsemän vuosikymmentä täytti viime vuonna. Suomen Messujen historia, joka on kulkenut Johanneksenkirjon kentältä Helsingin Messukeskukseen, on antoisa näyteikkuna suomalaisen elinkeinoelämän kehitykseen.

»Yleistaloudelliset kansanjuhlat»

Suomen Messut perustettiin 19. 10. 1919. Runsaat kahdeksan kuukautta myöhemmin, 27. 6. 1920 avattiin ensimmäiset messut. Seuranneiden 15 vuoden aikana Suomen Messut järjesti 19 messut eri paikoissa ennen Messuhallin rakentamista. Koska useimmiten näyttelytiloina olivat koulut, on tätä kautta kutsuttu messutoiminnan »koulukaudeksi».

»Moni mies siellä johdatetaan kiusaukseen» ja »Vesi suuhun tulee, kun niitä katselee»

Vuoden 1925 Suurmessujen jälkeen Messut päätti kehittää toimintaansa erikoisnäyttelyjen suuntaan — yleismessuja pidettäisiin vain noin viiden vuoden välein. Ensimmäisenä omaan näyttelyyn ehtivät autot helmikuussa 1926 ja toisena tulivat Kutomateollisuuden messut maaliskuussa Stockmannin juuri valmistuneessa tavaratalossa. Saman vuoden lokakuussa pidetyt Ravinto- ja nautintoainemessut olivat näistä ensimmäisistä erikoismessuista ylivoimaisesti suosituimmat.

Erikoismessujen sarjaa jatkoivat »koulukauden» kestäessä muun muassa Huonekalumessut (1927), Reklamimessut (1928), Radiomessut (1928) ja Veneenrakennusmessut (1931).

»Taloudellisen työn avara pirtti»

Suomen Messut sai Helsingin kaupungilta tontin messuhallia varten

vuonna 1934. A-Messuhalli valmistui Kalevalan 100-vuotisjuhliin helmikuussa 1935. Se oli kauan Pohjoismaiden suurin näyttelyhalli.

»Työ kuohuu»

Messuhallin vihkiminen varsinaiseen käyttöönsä tapahtui vuoden 1935 Suurmessuilla, jotka olivat valtaisa menestys. Tästä eteenpäin, sotavuosien aiheuttamaa poikkeusta lukuunottamatta, Messuhallissa järjestettiin vuosittain 1—5 messutapahtumaa, jotka vähä vähältä saivat yhä kansainvälisemmän leiman.

Messuhallin sotavuodet

Talvisotaan johtanut uhkatilanne keskeytti syksyn 1939 yleisöä kovasti kiinnostaneet Asuntomessut jo neljä päivää avajaisten jälkeen. Niiden tilalle tuli Puolustusvoimien varustennäyttely, josta reserviläiset noutivat taistelutarusteensa. Talvisodan kestäessä Messuhallissa avattiin Sotasaaლისnäyttely.

Välirauhan aikana ehdittiin pitää keskeytynyt Asuntomessut johon liitettiin nyt Rakennusmessut. Sodan jatkuessa Messuhallissa pidettiin muun muassa lukuisia Asemiesiltoja sekä Sotamuistonäyttelyt.

»Kekseliäisyyden ja yrittäjähengen näyttely»

Kodinperustamismessut olivat sotien jälkeen ensimmäiset ja niitä kut-

suttiin myös Jälleenrakennusmessuiksi. Seuraavat tapahtumat olivat vuoden 1947 Suomalais-ruotsalaiset messut ja vuoden 1947 Kevätmessut, joista tuli perinne vuosikymmenen ajaksi.

Suomen Messut järjesti Messuhallissa vuosien 1935—1974 välisenä aikana 75 messu- ja näyttelytapahtumaa.

Muistojemme Messuhalli

Messuhalli rakennettiin ennenkaikkea näyttelytilaksi, mutta jo tilantarvetta kaupungin viranomaisille perusteltaessa 1920- ja 30-luvuilla painotettiin myös muita käyttötarkoituksia. Niitä ilmaantuikin Messuhallin valmistuttua runsain mitoin.

Messuhalliin veivät miljoonat askeleet — siellä kohtasivat paitsi tuottajat, maahantuoja, ostajat ja kuluttajat, myös urheilun harrastajat, kulttuurinhaluiset, tanssinhaluiset, yhtä hyvin poliitikasta, uskonnosta, koirista, misseistä tai sirkuksesta kiinnostuneet. Messuhallissa esiteltiin suomalaisen työn tuloksia vieraiden valtojen hallitsijoille mutta myös tarjottiin rentouttava iltahetki stadin duunarille. Messuhalli oli meidän kaikkien.

Helsingin Messukeskus

Muutto Helsingin Messukeskukseen vuonna 1975 merkitsi Suomen Messujen toiminnan huomattavaa laajenemista. Messujen ja näyttelyjen vuosittainen lukumäärä on kasvanut niin että se ylittää tätä nykyä jopa pariin kymmeneen.

Messukeskus palveluineen edustaa hyvää kansainvälistä tasoa messu- ja kongressipaikkana. Suurin ongelma tällä hetkellä on varsinkin suurten yleisötapahtumien aikaan ruuhkautuva liikenne ja pysäköinti.

Nykyvaiheita

teista, eikä vanhojen asemarakennusten purkamisesta aina ole ilmoitettu museovirastolle. Suojelusuositusten tulisi olla kuntien tiedossa. Vaikka rakennuksia ei museoitaisikaan, olisi niille purkamisen sijasta löydettävä järkevää käyttöä.

Vanhoja asemarakennuksia lienee tällä hetkellä noin 450. Vuonna 1986 museovirasto kokosi yhteistyössä VR:n kanssa 111 kohteen listan suojeltavista asemarakennuksista. Tähän listaan kerättiin vain arvokkaimmat, alkuperäisasussa säilyneet asemarakennukset. Lista näyttää nyt jääneen liikelaitosuudistuksen jalkoihin. VR:n

käsitellyssä lista on supistunut 59 kohteen luonnokseksi, ja näyttää siltä, että tämä toistaiseksi salaisena pidetty lista voi supistua tästäkin. Näkemuserot VR:n ja museoviraston välillä ovat tällä hetkellä melkoiset.

Valtion taidemuseo perusteilla

Valtion taidemuseo perustetaan Eduskunnan päätöksen mukaisesti 1. 9. 1990 jatkamaan nykyisin Suomen Taideakatemia Säätiön Ateneumissa ja Sinebrychoffin museossa ylläpitämää taidemuseo-osastoa: Suomen tai-

teen museo, ulkomaisen taiteen museo ja nykytaiteen museo. Nykytaiteen museo sijoittuu aluksi Suomen taiteen museon kanssa Ateneum-rakennukseen, jonka peruskorjaus valmistuu kuluvan vuoden lopussa.

Helsingin kustasuunnitelman edistymisen seurauksena on syntynyt ehdotus nykytaiteen museon rakentamisesta Töölönlahden alueelle (ns. Terrassitori). Opetusministeriön asettama työryhmä on vast'ikään saanut valmiiksi nykytaiteen museota koskevan perustamissuunnitelmaesityksen. Tämän mukaan hankkeen toteuttaminen voisi käynnistyä vuonna 1993.